

De leerplansectie Latijn van de VCN heeft de verslagen van de correctiebijeenkomsten in Delft, Den Bosch en Zwolle met elkaar vergeleken en publiceert op basis van de aldaar gevoerde discussies het onderstaande correctieadvies. Bij het opstellen van dit advies hebben alleen *vakinhoudelijke* argumenten een rol gespeeld.

Opmerking vooraf: dit correctieadvies vervangt het correctievoorschrift van het College voor Examens niet. Het officiële correctievoorschrift van het CvE dient te allen tijde te worden gevolgd. Dit correctieadvies biedt alleen houvast bij de correctie van open vragen en de vertaling. Het is vooral bedoeld voor punten waarbij interpretatieverschillen van het correctievoorschrift tot onduidelijkheid kunnen leiden of om de reikwijdte van de opmerking in het correctievoorschrift 'of woorden van overeenkomstige strekking' te illustreren.

2 Overweging

Er gaan in de (klassieke) literatuur meer mensen levend naar de onderwereld dan Orpheus en Odysseus.

Advies

Reken bijvoorbeeld ook goed: Pollux, Castor, Dante, Vergilius

Overweging

De formulering 'andere bronnen' mag opgevat worden als 'andere bronnen dan deze passage'.

Advies

Reken goed: Sibylle, Aeneas

3 Overweging

De klassieke literatuur kent niet de stroming 'poetae docti'.

Advies

Reken fout: poeta doctus/poetae docti

Overweging

Een kenmerk van de 'poetae novi/neoterici' is dat ze de geleerde poëzie van de Alexandrijnen imiteren. Het is goed denkbaar dat Vergilius via Catullus beïnvloed is. Het feit dat de 'poetae novi' geen epos schrijven, is hier minder van belang.

Advies

Reken goed: poetae novi/neoterici

8 Overweging

De vraag geeft aan dat je in moet gaan op het Latijn en de vertaling. Een leerling die over **colubris** alleen zegt dat het dat./abl is, gaat daarmee niet in om de grammaticale structuur van het Latijn, maar alleen op de morfologie. Zodra een leerling hierbij ook uitlegt dat **colubris** hoc loco een bijwoordelijke bepaling is, maakt die toevoeging het antwoord goed.

Advies

Reken fout: de verklaring '**colubris** is dat./abl.' (d.w.z. de leerling kiest niet tussen dat of abl)

Reken goed: de verklaring '**colubris** is dat./abl. en bijw bep'

15 Aanwijzing

Als een leerling bij vraag 15a 'epicurisme' noemt en bij vraag 15b een daarbij behorende uitleg geeft die de visie van de Stoa of het platonisme weergeeft, dan alleen bij vraag 15a 1 punt in mindering brengen.

24 Overweging

Res mv staat in het woordenboek als heerschappij.

Advies

reken goed: heerschappij

Overweging

Rerum is een ongedefinieerd woord, er zijn dus meerdere ingevulde vertalingen mogelijk.

Advies

Reken goed: taak, opdracht, bestemming, doel, onderneming

25 Overweging

Het Latijn kijkt anders aan tegen het werkwoord **mittere** dan het Nederlands tegen zenden. Daarom is het een kwestie van idioom dat **demittit** vertaald kan worden als heeft gestuurd.

Advies

Reken goed: heeft gestuurd/gezonden

26 Uitleg

qui niet vertaald als verwijzend naar regnator (kolon 25)

Hiermee kan bedoeld zijn:

'De heerser van de goden zelf zendt mij, die de hemel ... draait, vanaf de heldere Olympus naar jou'

'De heerser van de goden zelf zendt mij naar jou, die de hemel ... draait, vanaf de heldere Olympus'

Deze vertalingen zijn onjuist.

27 snelle opdrachten

Overweging

Celeres congrueert niet met **mandata**.

Advies

Trek 1 punt af.

28 Wat was jij van plan?

Overweging

Dit is typisch idioom van het Nederlands.

Advies

Reken goed: wat was jij van plan?

33 Het opgroeien van Ascanius

Overweging

Er is sprake van een contrast tussen **ipse** in 273 en **Ascanius** in 274. 'Als het joudzelf niets kan schelen, denk dan wel aan je zoon.' De toevoeging **surgentem** duidt erop dat Ascanius op dit moment nog te jong is om koning te worden, maar daar eenmaal volwassen geworden wel toe voorbestemd is.

Advies

Reken fout: de dominante vertaling 'het opgroeien van Ascanius'

38 Overweging

Het woordenboek vermeldt voor **tenuis** onder nummer 1 de vertaling 'langgestrekt, dun, fijn, zacht'. Het correctiemodel wil waarschijnlijk met de opmerking '**tenuis** elke andere betekenis dan 'fijn/helder/ijl' of een synoniem daarvan' vertalingen als 'tenger, mager, laag, ondiep, behoeftig' uitsluiten. Niet elke combinatie levert mooi Nederlands, maar dat is hier van ondergeschikt belang. De vertaling 'ijl' wordt pas aan het einde van nummer 1 gegeven en dan nog in combinatie met **aër**.

Advies

Reken niet fout: langge(st)rekte lucht, zachte lucht, dunne lucht

38 Overweging

In het woordenboek wordt bij **amens** geven 'buiten zinnen, redeloos, buiten zichzelf'. Deze woorden zijn als synoniem op te vatten.

Advies

Reken goed: redeloos

Overweging

Als gegeven wordt dat **aura** als lucht of luchtstroom vertaald moet worden, kan hemel als een synoniem voor lucht gelden.

Advies

Reken goed: hemel

39 Overweging

Het feit dat Aeneas geen woord kan uitbrengen en buiten zinnen is, komt door hetgeen hij ziet. Het is daarom mogelijk **aspectu** bij **amens** te vertalen.

Advies:

Reken goed: redeloos/buiten zinnen door de aanblik

41 Overweging

Als synoniem voor 'schrik' geldt 'huiver'.

Advies

Reken goed: **horror** huiver

Overweging

Aan schrik of huiver is de lichamelijke reactie (koude) rilling gekoppeld.

Advies

Reken goed: **horror** rilling